

La probation en Belgique. Premier bilan quinquennal, Centre National de Criminologie, no. 10, Bruxelles, Bruylant, 1980

Aan een grondige doorlichting van de probatie, in ons land ingevoerd door de wet van 29 juni 1964, is er een grote behoefte. Het is opmerkelijk dat het door penalisten, penologen en criminologen zo hooggeprezen instrument van vernieuwing van het straftoematingsbeleid, zo weinig aandacht mocht ondervinden vanwege het wetenschappelijk onderzoek.

Terwijl in de U.S.A. en Groot-Brittannië, maar ook in Nederland (de reclasering), deze problematiek onderzoeksmatig op de voet wordt gevolgd, moeten wij het in ons land met enkele sporadische studies stellen.

Er zijn weliswaar enkele auteurs die, gedurende de nu haast twintig jaar dat de probatie van toepassing is, niet nagelaten hebben haar plaats binnen de straftoemeting te bepleiten en te verdedigen. J.Y. Dautricourt, die terecht de eer te beurt is gevallen deze studie te introduceren, heeft zich niet alleen in talloze wetenschappelijke bijdragen maar tevens in de praktijk opgeworpen als de bezielende verdediger van de toepassing van de probatie.

Voorliggende studie van M.C. Basler-Pierson komt aan deze dringende vraag naar informatie over de probatie en haar toepassing gedeeltelijk tegemoet.

Erg interessant, grondig en omvattend wordt in deel I ingegaan op het ontstaan en de toepassing van de probatie in de U.S.A. en Engeland. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de discussie, voorafgaand aan de invoering van de probatie in ons land, beschreven en besproken. Een grondige analyse van de wet van 29 juni 1964 wordt aangevuld met een bespreking van de regeling van de probatie in Noord-, Midden-, Zuid- en Oost-Europa en zelfs in enkele Aziatische landen en in Australië. Deel I van deze studie is handig, compact en informatief.

In deel II wordt de gerechtelijke toepassing van de probatie in ons land onderzocht. Enerzijds wordt de toepassing gespecificeerd volgens de ressorten van de hoven van beroep, anderzijds wordt de toepassing van de wet bekeken al naargelang het de opschorting, het uitstel met of zonder probatie betreft.

Vermits dit werk een eerste vijfjaarlijks verslag over de probatie betreft, moet de lezer hier tot zijn teleurstelling ervaren dat de toepassing van de probatie slechts onderzocht werd voor de periode 1965 t.e.m. 1969.

Het verzameld materiaal illustreert ten overvloede welke beperkte rol de probatie speelt in het geheel van de strafmeting, welke regionale verschillen zich in de toepassing ervan aftekenen en hoe ook in de tijd er zich een differentiële ontwikkeling voordoet.

Het derde deel omvat de bespreking van de organisatie van de probatie. Achtereenvolgens wordt aandacht geschonken aan de maatschappelijke enquête, de probatiecommissie, de probatieassistenten, de probanten, soorten delicten en straffen, duur van de probatie, de probatievoorwaarden en de afsluiting van de probatie.

Erg positief is de uiterst systematische wijze van behandeling van het thema. De verschillende facetten worden goed in beeld gebracht en cijfermatig geïllustreerd. Algemeen informatief is de studie een waardevolle bijdrage die een reeds lang onderkende leemte opvult.

Onder twee oogpunten moet nochtans een voorbehoud worden gemaakt.

Op de eerste plaats krijgt men bij de lectuur gaandeweg zoveel detaillisti-

sche informatie over de probatietoepassing voorgeschoteld dat het totaalbeeld dreigt verloren te gaan. Dit wordt te weinig gecompenseerd door synthesewerk en kritische reflecties op de gehanteerde categorisering en opdelingen van het materiaal. Het geheel wordt een puzzel van uitvoerige maar al te fragmentaire informatie over de probatie.

Op de tweede plaats voelt men voortdurend aan dat de criminologische achtergrond van waaruit de studie is geschreven al te zeer is blijven steken in een traditioneel etiologische benadering van delinquentie. Gevolg daarvan is dat de analyse eerder gericht is op de individuele en particuliere facetten van de probatietoepassing, terwijl de rol van de probatie in het straftoemittingsbeleid weinig of niet uit de verf komt.

De conclusies zijn ontgoochelend omdat ze exclusief repetitief de voornaamste bevindingen samenbrengen.

Perspectief op verder onderzoek, intenvarisering en formulering van de talrijke hangende beleidsknelpunten zoekt men vruchteloos in de afsluiting van deze studie.

Opmerkelijk is dat ook maar enige verwijzing naar de degelijke empirische studie van K. Kloeck en H. Van Geel ontbreekt.

Globaal zou ik het een juridisch en, wat de probatietoepassing betreft, informatief een erg verdienstelijke studie willen noemen en ze ook als dusdanig willen aanbevelen.

Op het vlak van de analyse van de plaats van de probatie in het straftoemittingsbeleid schiet ze tekort. Hopelijk kan dit perspectief meer aan bod komen in het volgend rapport dat, naar mijn smaak, geheel de periode 1970-79 zou mogen omvatten.

Tony Peters

Van Houtte, H., (red.) De vreemdelingenwet; Commentaar op de wet van 15 december 1980, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen, 1981, 195 p.

Dumon, W., Het profiel van de vreemdelingen in België, Leuven, Davidsfonds, 1982, 144 p.

Martens, A., Walley, L., Hobin, V. en Meulenaer, G., Verdeel en heers; Racisme als strategie, Berchem, EPO, 1982, 208 p.

De mate waarin een sociaal verschijnsel een maatschappelijk probleem is, kan in een samenleving als de onze onder meer worden afgemeten aan het aantal publicaties dat erover verschijnt. Zo bestaat er tegenwoordig een vreemdelingenprobleem. Waarom 'de vreemdelingen' zo'n probleem zijn geworden valt niet één, twee, drie, te zeggen. Is het omdat de haveloze immigranten uit de jaren '60-'70 zich bij ons aan het nestelen zijn en zodoende steeds luider hun stem kunnen verheffen om hun belangen te behartigen? Schept hun nesteling op een aantal plaatsen voor de gevestigde armere lagen van de bevolking nog minder kansen op de verwerving van schaarse goederen, zodat de (her-)verdeling van deze goederen daar haast als vanzelf een discussiepunt in de dagelijkse politiek moet worden? Is het omdat autochtone politieke groeperingen baat hebben bij zo'n probleem, bv. om hun programma voor de bevolking te kunnen demonstreren? Welke invloed deze en andere factoren met elkaar ook hebben gehad op de totstandkoming van dit probleem, nu het er is, is het in elk geval ook een interessan-